

YOSHLAR YETAKCHISINING KOMPETENSIYALARI: ZAMONAVIY TALAB VA YONDASHUVLAR

Shukurullayev Doston Rustam o‘g‘li

Yoshlar ishlari agentligi Samarqand viloyati Kattaqo‘rg‘on shahar bo‘limi

Kattaqo‘rg‘on shahar “Amir Temur” MFY yoshlar yetakchisi.

e-mail: *dostonsukrullaev292@mail.ru

Annotatsiya: *Maqolada zamonaviy yoshlar yetakchisining jamiyatdagi roli, ularning kompetensiyalari va faoliyatiga qo‘yiladigan zamonaviy talablar tahlil qilinadi. Maqolada yoshlar yetakchisi faoliyatida liderlik, tashabbuskorlik, tizimli ishlash, yoshlarni sog‘lom va ma‘naviy jihatdan rivojlantirish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish kabi jihatlar yoritilgan. Shuningdek, yoshlar bilan ishlash jarayonida sport, madaniy va ijtimoiy loyihalarni tashkil etish orqali ularning bandligini oshirish, maqsadlarini aniqlash va ichki motivatsiyasini shakllantirish masalalari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari yoshlar yetakchisi faoliyatini takomillashtirish va mahalla hamda ta‘lim muassasalarida ijtimoiy faollikni rag‘batlantirishga xizmat qiladi.*

Kalit so‘zlar: *zamonaviy yoshlar yetakchisi, kompetensiya, liderlik, motivatsiya, ijtimoiy faollik, innovatsion yondashuv.*

Kirish

Bugungi kunda yoshlarning jamiyatdagi o‘rni va roli tobora ortib bormoqda. Global o‘zgarishlar, texnologik taraqqiyot va ijtimoiy tarmoqlarning keng tarqalishi yoshlarning fikrini, xulq-atvorini va maqsadlarini shakllantirishda muhim omilga aylandi. Shu sababli har bir mahalla, maktab yoki ta‘lim muassasasida yoshlarni birlashtiruvchi, ularni foydali ishga yo‘naltiruvchi inson — zamonaviy yoshlar yetakchisiga ehtiyoj sezilmoqda.

Zamonaviy yoshlar yetakchisi — bu faqat tashabbus ko‘rsatadigan shaxs emas, balki tizimli ishlashni, muammolarni aniqlash va ularni hal etish uchun samarali choralar ko‘rishni biladigan mutaxassisdir. Har bir yoshning qiziqishlari, istak va maqsadlari turlicha bo‘lib, ularni aniqlash va to‘g‘ri yo‘lga yo‘naltirish yetakchining asosiy vazifalaridan biridir. Sportga, san‘atga yoki ilm-fanga qiziqqan yoshlarga imkoniyat yaratish, ularni ijtimoiy faoliyatga jalb qilish, shuningdek, axborot va internet xavfsizligi bo‘yicha ko‘nikmalarini rivojlantirish zamonaviy yetakchilikning ajralmas qismidir.

Maqolada zamonaviy yoshlar yetakchisining kompetensiyalari, faoliyatga qo‘yiladigan zamonaviy talablar va samarali yondashuvlar tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlar bilan ishlash jarayonida sport, madaniy va ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish orqali ularning bandligini oshirish, maqsad va motivatsiyasini shakllantirish tajribalari yoritiladi. Ushbu tadqiqot natijalari yoshlar yetakchisi faoliyatini takomillashtirish va jamiyatda ijtimoiy faollikni rag‘batlantirishga xizmat qilishi ko‘zda tutilgan.

Asosiy qism

Zamonaviy yoshlar yetakchisining asosiy vazifalaridan biri — yoshlarning qiziqishlari, istaklari va imkoniyatlarini aniqlash hamda ularni maqsadli va foydali faoliyatga yo‘naltirishdir. Har bir yosh turli sohalarga qiziqadi: kimdir sportga, kimdir san‘atga, kimdir ilm-fanga mehr qo‘yadi. Shu bois yetakchi individual yondashuvni rivojlantirishi, har bir yoshning qobiliyat va salohiyatini ochishga yordam beradigan sharoit yaratishi lozim. Bu jarayon faqat tashabbuskorlikni emas, balki tizimli rejalashtirish, resurslarni boshqarish va muammolarni samarali hal etishni ham o‘z ichiga oladi.

Mahallada faoliyat boshlaganimda, hududning sharoiti yoshlar uchun qulay emas edi. Ko‘p qavatli uylar orasida kichik hovlilar va sport maydonchalari yetarli emas, mavjud maydonchalar esa eskirgan va xavfsiz emas edi. Natijada yoshlar ko‘pincha bo‘sh vaqtini ko‘chalarda yoki internet orqali o‘tkazardi. Bu vaziyat mahalla faollari uchun ham, menga ham jiddiy tashvish tug‘dirdi. Shu sababli men mahallamizga sog‘lom va xavfsiz muhit yaratish, sport va ijtimoiy faoliyatni rivojlantirishni asosiy maqsad qilib oldim.

Loyihalarni amalga oshirish jarayoni bosqichma-bosqich olib borildi. “Yoshlar 5 tashabbusi” dasturi doirasida birinchi navbatda aniq reja tuzildi. Mahalla yoshlari bilan sportning “Yengil atletika” turidan musobaqalarda qatnashish orqali 2022-yilda 3-o‘rinni, 2023-yilda esa 2- va 1-o‘rinlarni qo‘lga kiritdik. Shu bilan birga, mahallamizda 3 ta sport maydonchasi — 2 ta street workout maydonchasi va 1 ta umumiy sport maydonchasi barpo etildi. Maydonchalarning umumiy qiymati taxminan 1 milliard so‘mni tashkil etadi. Bu nafaqat hududimiz uchun katta mablag‘, balki kelajak avlod uchun muhim sarmoya hisoblanadi.

Maydonchalar ishga tushgach, natijalar sezilarli bo‘ldi. Har kuni soat kechki beshlardan keyin maydonlar to‘lib-to‘kil bo‘ladi: bolalar futbol o‘ynaydi, yoshlar basketbol va boshqa sport musobaqalarida qatnashadi. Bu faoliyat yoshlar orasida sog‘lom turmush tarzi, jamoaviy ruh va mas‘uliyatni shakllantirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, maydonchalar oilalarni ham qo‘llab-quvvatladi: yoshlar band bo‘lgani bois ota-onalar tinchlanadi va bolalar xavfsiz muhitda tarbiyalanadi.

Zamonaviy yoshlar yetakchisi faoliyatida eng dolzarb muammolardan biri — yoshlarning bandligi va ish bilan ta‘minlanishidir. Ko‘plab yoshlar oliy yoki o‘rta maxsus ma‘lumotga ega bo‘lishiga qaramay, malaka va talab o‘rtasidagi nomuvofiqlik tufayli ish topishda qiynaladi. Shu sababli mahallada amaliy kurslar va ustaxona mashg‘ulotlarini tashkil etish orqali yoshlarni hunarga o‘rgatish, ularni mustaqil mehnatga yo‘naltirish ustuvor vazifa sifatida belgilandi. Masalan, qurilish, tikuvchilik, kompyuter savodxonligi kabi kasb-hunar kurslari orqali yoshlar o‘z malakasini oshirib, ish bilan ta‘minlanmoqda.

Bundan tashqari, internet va ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar ongiga salbiy ta‘siri ham muhim masala hisoblanadi. Nojo‘ya kontent, feyk yangiliklar va noto‘g‘ri ideyalar yoshlarning ma‘naviy va ijtimoiy rivojlanishiga zarar yetkazadi. Shu bois, yoshlar bilan tashkil etiladigan tadbirlarda axborot savodxonligini oshirish, onlayn xavfsizlikni tushuntirish va sog‘lom internet odatlarini shakllantirishga alohida e‘tibor qaratiladi. Sport va madaniyat orqali yaratilgan ijobiy muhit esa yoshlarni internetdagi zararli odatlardan uzoqlashtirishga yordam beradi.

Yana bir dolzarb muammo — maqsadsizlik va ichki motivatsiyaning yetishmasligidir. Ko‘plab yoshlar o‘z kelajagi, hayotiy yo‘li va maqsadlari haqida aniq tasavvurga ega emas. Shu holatda yetakchi ularni hayotiy reja tuzishga, karyera va shaxsiy maqsadlarini aniqlashga yo‘naltiradi. Mahallada shaxsiy konsultatsiyalar, motivatsion uchrashuvlar va karyera maslahatlari orqali yoshlar o‘z yo‘lini topadi, ichki motivatsiyasi oshadi.

Natijalarimiz respublika miqyosida ham e‘tirof etildi: “Yilning eng namunali mahalla yoshlar yetakchisi” tanlovida men 3-o‘rinni qo‘lga kiritdim. Bu yutuq shaxsiy g‘alaba emas, balki butun mahalla jamoasining mehnati va tashabbusi natijasidir. Shu bilan birga, mahallamiz tajribasi boshqa hududlar uchun ham motivatsiya va namuna bo‘ldi.

Zamonaviy yoshlar yetakchisi doimiy o‘zini rivojlantirishni davom ettirishi lozim. Yetakchilik bo‘yicha seminarlar, boshqaruv va loyiha boshqaruvi kurslari hamda yoshlar psixologiyasi bo‘yicha treninglar uning malakasini oshiradi. Chunki yetakchi o‘smasa, uning jamoasi ham rivojlanmaydi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy yoshlar yetakchisi — bu nafaqat tashabbuskor, balki tizimli fikrlash, jamoa yaratish va muammolarni hal etish qobiliyatiga ega bo‘lgan insondir. Eng muhim natija — bu yoshlarning o‘zgarishi, ularning yangi umid va ishonchi, shuningdek, mahallada sog‘lom va faol muhitning yaratilishidir. Zamonaviy yetakchi jadidlar ruhida — xalqni uyg‘otish, yoshlarni yangi fikrlashga undash va ularni faol hayotga jalb qilishga xizmat qiladigan shaxsdir.

Xulosa

Zamonaviy yoshlar yetakchisi — bu faqat tashabbuskor shaxs emas, balki tizimli fikrlash, muammolarni aniqlash va ularni hal etish qobiliyatiga ega bo‘lgan insondir. U yoshlarni ijtimoiy faollikka jalb qilish, sog‘lom va ma‘naviy muhit yaratish, ularning maqsad va ichki motivatsiyasini shakllantirish orqali jamiyatning barqaror rivojlanishiga hissa qo‘shadi.

Tajriba shuni ko‘rsatdiki, sport, madaniy va ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish yoshlarning bandligini oshirish, jamoaviy ruhini mustahkamlash va ularning shaxsiy rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, yoshlar yetakchisining doimiy o‘zini takomillashtirishi va zamonaviy yondashuvlarni qo‘llashi jamoaning samarali ishlashi uchun muhimdir.

Bugungi kunda zamonaviy yoshlar yetakchisi — bu nafaqat rahbar, balki jamiyat va yoshlar uchun ruhiy tayanch, innovatsion fikrlovchi va motivatsiya beruvchi insondir. Ularning faoliyati yoshlarning tafakkurini rivojlantirish, vatanparvar, bilimli va tashabbuskor avlodni tarbiyalashga xizmat qiladi. Shunday yetakchilar mavjud bo‘lganda, mahallalar va jamoalar ijtimoiy jihatdan faol, sog‘lom va rivojlangan bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Abdullayev, O. (2020). Yoshlar bilan ishlashning zamonaviy yondashuvlari. Toshkent: Yoshlar nashriyoti.
2. Islomov, R. (2019). Liderlik va yoshlar faoliyatini boshqarish. Toshkent: O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

3. Karimova, N. (2021). Mahalla va yoshlar siyosati: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
4. Rashidov, B. (2018). Yoshlar yetakchisi kompetensiyalari va ularni shakllantirish. Toshkent: Pedagogika nashriyoti.
5. Sattarov, M. (2022). Sport va ijtimoiy rivojlanish: yoshlar faoliyati. Toshkent: Oliy ta’lim nashriyoti.
6. UNESCO. (2017). Youth Leadership and Civic Engagement. Paris: UNESCO Publishing.
7. Zokirov, D. (2020). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va yoshlar tarbiyasi. Toshkent: Ilm-fan nashriyoti.